

Fənn sillabusu

İxtisas: 060403 - "Maliyyə menecmenti"
Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə
Kafedra: Maliyyə idarəetməsi və audit

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f (Vergi siyasətinin konseptual əsasları və praktiki aspektləri)
Fənn proqramı: (LDU Elmi Şurasının 28.02.2023-cü il tarixli 05 sayılı qərarı ilə nəşr hüququ verilmişdir).
Kodu: MİF-B03.3
Tədris ili: I (2025/2026)
Semestr: I
Tədris yükü: Cəmi: 30 saat (15 saat müəhazirə, 15 saat seminar)
Tədris forması: Əyani
Tədris dili: Azərbaycan dili
AKTS üzrə kredit: 6 kredit
Auditoriya №:

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Quliyev Ülvi Fərman oğlu, i.ü.f.d., dos.
Məsləhət günləri və saati: IV gün – V gün (Alt həftə)
E-mail ünvanı: gulyev.ulvi@gmail.com
Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç., 170-a

III. Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsait və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. Kəlbiyev Y.A. Vergi siyasətinin konseptual aspektləri və praktiki aspektləri. Bakı, Elm, 2012. –səh.488
2. F.Məmmədov "Azərbaycanın milli vergi sistemi". Bakı 2011
3. M.Məcədov. "Vergi sistemi" Dərslik. Bakı 2013
4. Vergiyə giriş. Dərslik (2014-cü ildə edilmiş əlavə və dəyişikliklərlə). Şamaxı-2014
5. Kəlbiyev Y. A., Məhərrəmov R.B., Rzayev P.Q. Xarici ölkələrin vergi sistemi. Dərslik. Bakı: "İqtisad Universiteti" Nəşriyyatı. 2011, 554 səh.
6. Əlavə ədəbiyyat
6. Məmmədov Ə.C., Seyfullayev İ.Z. "Vergi və investisiya mühiti", Bakı, 2013, 376 səh.
7. F.Ə. Məmmədov, A.F. Musayev, M.M. Sadıqov, Y.A. Kəlbiyev, Z.N. Rzayev "Vergilər və vergitutma" . Dərslik. Bakı 2010
8. Черник, Д. Г. Налоговая политика государства : учебник для вузов / Д. Г. Черник, Ю. Д. Шмелева, М. В. Типалина ; под редакцией Д. Г. Черника. — 3-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2025. — 459 с.
9. Н. И. Малис Современная налоговая политика : учебник и практикум для вузов. 3-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2025. — 376 с.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənlərin tədrisi vacib deyil.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Vergi siyasətinin konseptual əsasları və praktiki aspektləri fənnin magistrantlara vergi siyasətinin nəzəri (konseptual) əsaslarını, onun formalaşma prinsiplərini və real iqtisadiyyatda tətbiq mexanizmlərini öyrətməyi hədəfləyir.

Vergi siyasətinin məqsəd və vəzifələri konkret iqtisadi şəraitdən asılıdır. Məqsəd və vəzifələri müəyyən edildikdən sonra dövlət onların həyata keçirilməsi üsullarını işləyib hazırlayır. Vergi siyasətinin əsas məqsədi vergilərin mahiyyəti

ve funksiyalarından irəli gəlir və məcmu ictimai məhsulun bir hissəsinin dövlət tərəfindən alınmasından və bu vasitələrin büdcə vasitəsi ilə yenidən bölüşdürülməsindən ibarətdir. Beləliklə, vergilər öz təyinatlarını və funksiyalarını vahid büdcə prosesində həyata keçirirlər. Hər bir maliyyə ili üçün büdcə qəbul edilərkən vergi siyasətinin əsası qoyulmuş olur. Onun həyata keçirilməsi isə uyğun qanunvericilik və normativ aktların qəbul edilməsi yolu ilə aparılır. Vergi siyasətinin həyata keçirilmə müddətindən, təsir dairəsindən, iqtisadi vəziyyətin dəyişməsinə reaksiyasından asılı olaraq müxtəlif formaları mövcuddur. Bu baxımdan "Vergi siyasətinin konseptual əsasları və praktiki aspektləri" fənnin tədrisində məqsədi vergi siyasətinin nəzəri əsaslarını və onun praktiki tətbiq yollarını öyrətmək, vergi sistemlərinin iqtisadiyyata təsirini təhlil etmək bacarığını formalaşdırmaq.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Magistrlərin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı Magistr semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal-Magistr keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal-Magistr keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir;
- 8 bal-Magistr cavabında ümumi xarakterli bezi qüsurlara yol verir;
- 7 bal-Magistr keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bezi məsələləri əsaslandırə bilmir;
- 6 bal-Magistrin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal-Magistrin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal-Magistrin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bezi səhvlərə yol verir;
- 3 bal-Magistrin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal-Magistrin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal-suala cavab yoxdur.

Magistrin imtahanda topladıqı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə Magistrin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladıqı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Magistr Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülecək.

X. Təqvim mövzu planı: Cəmi: 30 saat (15 saat müəhazirə, 15 saat seminar)

№	Keçirilən müəhazirə, seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Müəhazirə Saat	Tarix	Seminar Saat	Tarix
1	2	3	4	5	6
	Müəhazirə mövzuları				
1	Vergi siyasəti və vergitutmanın prinsipləri Plan: 1. Vergi siyasəti və onun həyata keçirilməsi mexanizmləri 2. Müasir şəraitdə vergitutma prinsiplərinin modifikasiyası 3. İnkişaf etmiş ölkələrin vergi siyasətinin əsasları	2		2	

	4. Avropa İttifaqına daxil olan ölkələrin vergi siyasəti və mütərəqqi vergi sisteminin əsas prinsipləri 5. Avropa İttifaqının vergitutma və vergilərlə bağlı ümumi tələbləri Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]				
2	Vergi siyasətinin ümumi konsepsiyası və problemləri Plan: 1. Vergitutmanın effektivliyə təsiri 2. Vergi yükü və onun paylanması konsepsiyası 3. Vergi yükünün konseptual məzmunu və onun təkamülü 4. Vergi yükünün hesablanması metodoloji aspektləri 5. Vergiyükünün statik və dövrlərarası nəticələrinin müqayisəsi 6. Gəlirlərin vergiyə cəlb edilməsi ilə müqayisədə istehlakın (xərclərin) vergiyə cəlb olunması 7. Vergitutma və risk Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]	2		2	
3	Dövlətin vergi siyasəti və onun formaları, əsas vəzifələri və tipləri Plan: 1. Dövlətin vergi siyasəti və onun formaları 2. Dövlətin vergi siyasətinin əsas vəzifələri və vergi siyasətin əsas tipləri 3. Vergi siyasətinin həyata keçirilməsi üsulları və inkişaf etmiş ölkələrdə vergi siyasətinin məqsədləri 4. Təsərrüfatçılıq nəzəriyyəsi və praktikasının vergi siyasətinə tələbləri Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]	2		2	
4	Vergi mexanizmləri və fiskal siyasət Plan: 1. Vergi siyasətini həyata keçirən əsas vasitə kimi vergi mexanizmləri, onun yaradılması və formalaşması 2. Vergi tənzimlənməsinin təşkil prinsipləri 3. Fiskal siyasət, onun məqsəd və alətləri 4. Fiskal siyasətin əsas tipləri və növləri 5. Fiskal siyasətin həyata keçirilməsi üsulları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]	2		2	
5	Daxili istehlak və istehsal vergiləri Plan: 1. Malların optimal vergitutma nəzəriyyəsi 2. Ümumi dövriyyə (satış) vergisi 3. Kaskad vergitutmanın ümumi konsepsiyası və kəmiyyət qiymətləndirmələri 4. Əlavə dəyər vergisinin tətbiqinin ümumi məsələləri və onun vergitutma bazasının müəyyən edilməsi 5. Aksiz vergitutmasının nəzəri-metodoloji və praktiki məsələlərinin təhlili 6. Aksiz vergitutmasının əsaslandırılması və aksizlərin optimal strukturunun müəyyən edilməsi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]	2		2	
6	Gəlir və əmlak vergiləri Plan: 1. Gəlir anlayışı və onun nəzəri tərfi 2. Fiziki şəxslərin gəlir vergisi 3. Hüquqi şəxslərin mənfəət vergisi 4. Fiziki şəxslərin gəlir vergisi və hüquqi şəxslərin mənfəət vergisi ilə bağlı məsələlər 5. Aktivlər tələb olunan vergilər və müəssisənin daxilolmaları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]	2		2	
7	Vergitutma və açıq iqtisadiyyat Plan: 1. İkiqat vergitutma və onun aradan qaldırılmasının əsas aspektləri 2. Vergi sənədlərinin aspektləri 3. Kapitalın beynəlxalq axını 4. Beynəlxalq transfer qiymətlər və vergitutma 5. Törəmə şirkətlərin və bölmələrin vergiyə cəlb olunması Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]	2		2	

8	Azərbaycan Respublikasının və xarici ölkələrin vergi siyasətləri Plan: 1. Azərbaycan Respublikasının vergi sisteminin əsas xüsusiyyətləri 2. Azərbaycan Respublikasında vergi siyasətinin məzmunu 3. Azərbaycan Respublikasında vergi siyasətinin əsas prinsipləri 4. Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilən vergi siyasətinin əsas istiqamətləri 5. Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilən vergi siyasətinin əsas məqsədi 6. Kend təsərrüfatının inkişafının stimullaşdırılması sahəsində xüsusi vergi siyasəti və vergi islahatları başlıca prinsipləri 7. İnkişaf etmiş ölkələrdə vergi siyasəti 8. Bəzi unitar dövlətlərin vergi sistemləri və vergi siyasətləri 9. Bəzi federativ və konfederativ dövlətlərin vergi sistemləri Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]	1		1	
x	Cəmi:	15		15	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Bu istiqamətdə xüsusilə aşağıdakılar tələb olunur:

- Vergi siyasəti və vergitutmanın prinsiplərini öyrənmək;
- Vergi siyasətinin ümumi konsepsiyası və problemlərini öyrənmək;
- Azərbaycan Respublikasının və xarici ölkələrin vergi siyasətlərini öyrənmək;
- Dövlətin vergi siyasəti və onun formaları, əsas vəzifələri və tiplərini öyrənmək;
- Fənnin digər iqtisad elmləri ilə qarşılıqlı əlaqəsini öyrənmək;
- Vergi siyasətinin müasir problemlərinin mahiyyət və funksiyalarını öyrənmək və s.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

Magistrant

- Avropa İttifaqının vergitutma və vergilərlə bağlı ümumi tələbləri bilir və vergitutmanın effektivliyə təsiri qiymətləndirməyi bacarır;
- Vergi yükünün statik və dövrlərarası nəticələlərinin müqaisəsi apara bilir;
- Fiskal siyasətin həyata keçirilməsi ilə bağlı biliklərə yiyələnir;
- Vergi siyasətinin əsas anlayış və prinsiplərini izah edə bilir.
- Azərbaycanda və digər ölkələrdə tətbiq olunan vergi siyasətlərini müqayisə edə bilir.
- Vergi siyasəti üzrə analitik və tənqidi düşünmə qabiliyyəti qazanır.
- Praktiki vergi hesabatlarını oxuyub təhlil edə bilir. s.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları:

1. Vergi siyasəti və onun həyata keçirilməsi mexanizmləri
2. İnkişaf etmiş ölkələrin vergi siyasətinin əsasları
3. Avropa İttifaqına daxil olan ölkələrin vergi siyasəti və mütləq vergi sisteminin əsas prinsipləri
4. Avropa İttifaqının vergi tutma və vergilərlə bağlı ümumi tələbləri
5. Vergi yükünün konseptual məzmunu və onun təkamülü
6. Vergi yükünün hesablanması metodoloji aspektləri
7. Dövlətin vergi siyasəti və onun formaları
8. Dövlətin vergi siyasətinin əsas vəzifələri və vergi siyasətin əsas tipləri
9. Vergi siyasətinin həyata keçirilməsi üsulları və inkişaf etmiş ölkələrdə vergi siyasətinin məqsədləri
10. Təsərrüfatçılıq nəzəriyyəsi və praktikasının vergi siyasətinə tələbləri

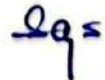
II Kollektiv sualları:

1. Vergi siyasətini həyata keçirən əsas vasitə kimi vergi mexanizmləri, onun yaradılması və formalaşması
2. Fiskal siyasət, onun məqsəd və alətləri
3. Fiskal siyasətin əsas tipləri və növləri
4. Fiskal siyasətin həyata keçirilməsi üsulları
5. Kaskad vergitutmanın ümumi konsepsiyası və kəmiyyət qiymətləndirmələri
6. Əlavə dəyər vergisinin tətbiqinin ümumi məsələləri və onun vergitutma bazasının müəyyən edilməsi
7. Aksiz vergitutmasının nəzəri-metodoloji və praktiki məsələlərinin təhlili
8. Gəlir anlayışı və onun nəzəri tərifli
9. İkiqat vergitutma və onun aradan qaldırılmasının əsas aspektləri
10. Azərbaycan Respublikasının vergi sisteminin əsas xüsusiyyətləri

XV. Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Vergi siyasəti və onun həyata keçirilməsi mexanizmləri
2. Müasir şəraitdə vergitutma prinsiplərinin modifikasiyası
3. İnkişaf etmiş ölkələrin vergi siyasətinin əsasları
4. Avropa İttifaqına daxil olan ölkələrin vergi siyasəti və mütləq vergi sisteminin əsas prinsipləri
5. Avropa İttifaqının vergitutma və vergilərlə bağlı ümumi tələbləri
6. Vergitutmanın effektivliyə təsiri
7. Vergi yükü və onun paylanması konsepsiyası
8. Vergi yükünün konseptual məzmunu və onun təkamülü
9. Vergi yükünün hesablanması metodoloji aspektləri
10. Vergi yükünün statik və dövrlərarası nəticələrinin müqayisəsi
11. Gəlirlərin vergiyə cəlb edilməsi ilə müqayisədə istehlakın (xərclərin) vergiyə cəlb olunması
12. Vergitutma və risk
13. Dövlətin vergi siyasəti və onun formaları
14. Dövlətin vergi siyasətinin əsas vəzifələri və vergi siyasətin əsas tipləri
15. Vergi siyasətinin həyata keçirilməsi üsulları və inkişaf etmiş ölkələrdə vergi siyasətinin məqsədləri
16. Təsərrüfatçılıq nəzəriyyəsi və praktikasının vergi siyasətinə tələbləri
17. Vergi siyasətini həyata keçirən əsas vasitə kimi vergi mexanizmləri, onun yaradılması və formalaşması
18. Vergi tənzimlənməsinin təşkil prinsipləri
19. Fiskal siyasət, onun məqsəd və alətləri
20. Fiskal siyasətin əsas tipləri və növləri
21. Fiskal siyasətin həyata keçirilməsi üsulları
22. Malların optimal vergitutma nəzəriyyəsi
23. Ümumi dövriyyə (satış) vergisi
24. Kaskad vergitutmanın ümumi konsepsiyası və kəmiyyət qiymətləndirmələri
25. Əlavə dəyər vergisinin tətbiqinin ümumi məsələləri və onun vergitutma bazasının müəyyən edilməsi
26. Aksiz vergitutmasının nəzəri -metodoloji və praktiki məsələlərinin təhlili
27. Aksiz vergitutmasının əsaslandırılması və aksizlərin optimal strukturunun müəyyən edilməsi
28. Gəlir anlayışı və onun nəzəri tərfi
29. Fiziki şəxslərin gəlir vergisi
30. Hüquqi şəxslərin mənfəət vergisi
31. Fiziki şəxslərin gəlir vergisi və hüquqi şəxslərin mənfəət vergisi ilə bağlı məsələlər
32. Aktivlər tələb olunan vergilər və müəssisənin daxilolmaları
33. İkiqat vergitutma və onun aradan qaldırılmasının əsas aspektləri
34. Vergi sazişlərinin aspektləri
35. Beynəlxalq transfer qiymətlər və vergitutma
36. Törəmə şirkətlərin və bölmələrin vergiyə cəlb olunması
37. Azərbaycan Respublikasının vergi sisteminin əsas xüsusiyyətləri
38. Azərbaycan Respublikasında vergi siyasətinin məzmunu
39. Azərbaycan Respublikasında vergi siyasətinin əsas prinsipləri
40. Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilən vergi siyasətinin əsas istiqamətləri
41. Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilən vergi siyasətinin əsas məqsədi
42. Kend təsərrüfatının inkişafının stimullaşdırılması sahəsində xüsusi vergi siyasəti və vergi islahatları başlıca prinsipləri
43. İnkişaf etmiş ölkələrdə vergi siyasəti
44. Bezi unitar dövlətlərin vergi sistemləri və vergi siyasətləri
45. Bezi federativ və konfederativ dövlətlərin vergi sistemləri

Sillabus "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrasının 12 sentyabr 2025-ci il (01 sayılı protokol) tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri: dos. Əlixan Bədəlov

Fənn müəllimi: dos. Ülvi Quliyev